

sibi proportionatis non utantur; neque erit eis sufficiens excusatio, quod in aliis laboribus studiorum aut aliorum operum pietatis versentur, vel quod aliæ abnegationes et internæ mortificationes ab ipsis exerceantur, et custodiæ sensuum cura vigiliaque occupentur; nam hæc omnia non excusant ab usu poenitentiae exterioris, cum omni austeritate quæ arbitrio Superioris possit prudenter cum illo alio graviore onere conjungi; hoc enim non solum ipsa ratio per se majoris perfectionis, majorisque cum Christo et Sanctis conformitatis, verum etiam propria regula Societatis illa a nobis sigillatim requirit, ut explicatum est, declararique amplius potest exemplo paupertatis, quam collegia Societatis in communi non habent, cum tamen singuli scholares habeant; sic ergo in communitate Societatis regula definitæ poenitentiae non datur; quisque autem ex regula tenetur sibi convenientem cum Superioris nutu aut jussu assumere, contra quam etiam regulam faciet Superior, qui subdito ea in re non prospexerit.

19. Aliud corollarium huic simile est, propter hoc genus vitæ, non posse religionem hanc judicari minus perfectam quacumque alia, a qua in exteriori vitæ austeritate ex vi regulæ excedatur; sicut D. Thomas dixit de excessu in paupertate, et nos ostendimus de excessu in usu chori, in citato num. 5 superioris capituli. Eadem enim ratio hic omnino applicari potest, quia ille excessus non est in re simpliciter necessaria ad perfectionem, neque in re omnium optima. Oportet ergo pensare an religio illa, quæ in austeritate excedit, in aliquo alio bono excedatur, ut in perfectione obedientiae, contemptu honorum et dignitatum, laboribus circa salutem proximi, et exercitatione ac professione perfectarum solidarumque virtutum, vel alia simili; et deinde oportebit expendere quod illorum bonorum magis ponderet, et tunc legitime fiet comparatio, quam tamen facere, ut sæpe dixi, meum non est.

20. Ultimo ex dictis facilis est responsio ad secundam objectionem, cap. 7, num. 2, relictam, et ad rationem dubitandi in principio hujus capituli propositam. Nam imprimis distinguimus austeritatem corporalem a rigore vel

arctitudine religionis, quæ non immerito dici potest spiritualis austeritas, et quamvis prior in Societate non emineat, posteriorem ostendimus esse magnam, eamque per se ad perfectionem religionis pertinere. Deinde fatemur antiquas religiones in majori austeritate corporali fuisse fundatas, quantum ad ea quæ pro toto corpore religionis per generales regulas designabantur; id vero ortum est ex diversitate finis, studiorum, actionum ac laborum; et ideo hæc diversitas non est contrarietas, sed potius conformitas proportionata. Quoad usum autem et exercitium earumdem vel æquivalentium austeritatum, et afflictionum corporis, ortum etiam ex vi regulæ, licet diverso modo propositæ, fortasse non est magna diversitas; et si qua est, aliis muneribus compensatur, ut satis explicatum est. Denique addere possumus primam et antiquissimam religionum fuisse religionem Apostolorum, quæ quia non fuit instituta ad vitam quietam, vel solitariam aut otiosam, ut Augustinus loquitur, nec ut membra ejus in uno loco consisterent, sed per universum mundum discurrerent, ideo non legitur fuisse fundata in certa aut uniformi austeritatis regula, præter tria substantialia religionis vota, cum maxima eorum perfectione in ordine ad illum finem, qui, Actor. 6, illis verbis exprimitur: *Nos vero orationi et ministerio verbi instantes erimus.* Unde, licet certum sit Apostolos castigasse corpora sua, et in servitum redegisse, modus tamen non est certus, nec unus et idem pro omnibus fuit definitus, sed unusquisque, quod prudenti arbitrio suo muneri, juxta proportionem virium et actionum, expedire judicabat, egisse creditur. Nam de Jacobo fratre Domini refert Eusebius, lib. 2 Histor., cap. vigesimo quarto, ex Hegeippo, nunquam induisse laneam vestem, sed sola syndone lineam usum; alii vero hoc non observarunt, et ita est de aliis rebus ad usum corporis accommodatis. Illud ergo institutum suo modo imitatur Societas, ejusque alumni conari debent ut, quoad possint, Apostolos imitentur. Hoc, inter alia, observato discrimine, quod Apostoli in hujusmodi rebus ab Spiritu Sancto proxime et specialissime regebantur; nobis autem Superioris judicium voluntas pro regula proposita est.

INDEX CAPITUM LIBRI SECUNDI

DE INGRESSU IN SOCIETATEM, ET PROBATIONE, TUM QUÆ ILLUM ANTECEDIT, TUM ETIAM QUÆ SEQUITUR.

CAP. I. *Rectene instituta sint aliqua impedimenta substantialiter impediunt ingressum in religionem Societatis, et quænam illa sint.*

CAP. II. *De quodam alio impedimento ex defectu originis.*

CAP. III. *De impedimentis accidentalibus, seu quæ conditiones servandæ sint, quæve probatio antecedere de-*

beat, ut aliquis convenienter in Societate Jesu recipiatur.

CAP. IV. *An biennium ingressis jam Societatem pro secunda probatione seu novitiatu convenienter sit assignatum.*

CAP. V. *De experienciis hujus secundæ probationis in Societate Jesu.*

LIBER SECUNDUS

DE INGRESSU IN SOCIETATEM

ET PROBATIONE TUM QUÆ ILLUM ANTECEDIT, ET QUÆ SUBSEQUITUR.

Explicato Societatis instituto, ut rationem omnium, quæ in ipso sunt, distinctius tradamus, necesse est ex illa generalitate ad particularia descendere, quod faciemus servato illo ordine, quem in superioribus disputando de statu religioso in genere tenuimus; quamvis, quia in Societate plures sunt personarum differentiae et gradus, quam in aliis religionibus, ut notatum est lib. 1, cap. 1, num. 3, et latius cap. 3, num. 12, ideo per illos omnes discurrere necessarium erit. Incipimus ergo a primo ingressu, de quo ante omnia supponenda sunt, quæ in communi de ingressu religionis in tomo superiori sunt dicta; nam in illis fere convenit Societas cum aliis religionibus, præter quædam specialia, quæ ex proprio instituto illi conveniunt, ex quibus quædam dici

possunt substantialia, id est, necessaria ad valorem ingressus, quædam vero accidentaria, quia nimirum servari debent ut receptio recte fiat, quamvis si omittantur valida sit, et utraque sunt a nobis explicanda.

CAPUT I.

UTRUM RECTE INSTITUTA SINT ALIQUA IMPEDIMENTA QUÆ SUBSTANTIALITER IMPEDIANT SOCIETATIS INGRESSUM, ET QUÆ ILLA SINT.

1. *In instituto Societatis haberi impedimenta ad ingressum.* — Inter Societatis ordinationes seu regulas, primum locum tenent illæ, quæ ad dirigendum modum recipiendi eos, qui ad Societatem aggregandi sunt, traduntur,

et continentur præcipue in opusculo, seu tractatu quod *Generale examen* vocatur, quia juxta illud examinantur, qui in Societatem sunt recipiendi, et illis etiam est ante omnia proponendum, ut ipsi quoque de suo ingressu majori cum luce deliberent. Aliqua etiam adduntur in 1 p. Constit., c. 2 et 3, et p. 10, § 7, in quibus locis quædam traduntur documenta generalia, quæ quia non ita videntur de substantia actus, nisi forte, prout in aliquibus conditionibus particularibus includuntur, ideo in c. 3 melius attingentur, nunc enim solum de impedimentis necessariis dicendum est. Hæc igitur quinque proponuntur in c. 2 Examinis. Primum est, *recessisse a gremio Ecclesie, fidem abnegando, vel sic in errores contra ipsam incurrendo, ut damnatus ob aliquam propositionem hæreticam quispiam fuerit, vel ut suspectus de hæresi, per sententiam publicam declaratus, vel si infamis ob excommunicationem tanquam schismaticus sprete auctoritate sanctæ Matris Ecclesie extiterit.* Secundum impedimentum est, *homicidium perpetrasse, vel publice infamem propter enormia peccata fuisse.* Tertium est, *hab. tum suscepisse alicujus religionis fratrum vel clericorum, vitam aliquandiu in obedientia cum eis agendo, sive emissa, vel non emissa professione; vel eremitum cum vestibus monachalibus fuisse.* Quartum est, *vinculo matrimonii consummati, vel servitutis legitime ligatum esse.* Quintum est, *infirmiorem pati, unde obscurari, vel parum sanum iudicium ei reddi solet, vel dispositionem notabilem ad hujusmodi infirmitatem habere.* Circa quæ non desunt objectiones et difficultates, quas melius expediemus discurrendo per singula, eorum sensum et rationem reddendo; postea vero quantum et quomodo impediant explicabimus, ac tandem quid in hac parte a Societate adjectum sit, indicabimus sequenti capite.

De primo impedimento.

2. *Delicta primi impedimenti, si sint publica notitia juris, omnino inhabilitant.* — Circa primum ergo, quantum ad sensum ejus attinet, unum est certum, scilicet, quando delicta ibi numerata publica sunt, modo in eadem constitutione declarato, tunc omnino impedire, ac merito, propter gravissimam infamiam quæ et in Societatem redundaret, et talem personam ineptam et inefficacem redderet ad Societatis ministeria. Cum vero dupliciter contingat esse publicum delictum, scilicet, vel notitia facti vel juris, in prædicta constitutione requiri videtur notitia publica juridica, qualis

per sententiam condemnatoriam, seu declaratoriam criminis confertur. Et ideo dubitari potest an hujusmodi delictum, si ad eum statum non pervenit, non impediat, etiamsi alias factum ipsam publicum sit, et multo minus si sit occultum.

3. *Quæ notitia requiratur ut error circa propositionem hæreticam ingressum impediat.* — *Quæ hæresis suspicio ad hunc ingressum inhabilitet.* — Ad hoc autem explicandum, quatuor delicta seu gradus delictorum in ea clausula attinguntur, scilicet apostasia a fide, error circa aliquam propositionem hæreticam, suspicio hæresis, et schisma, sprete auctoritate ac providentia Ecclesie. In secundo gradu manifeste postulatur ut sententia intercedat, qua damnetur persona propter talem errorem. Unde, quantumvis aliquis in similem casum incidit, et idem multis notus sit, videri posset, ex vi illius non reddi inhabilem personam ad Societatem, quia in hac lege hoc non exprimitur, et non est amplianda, cum in hac parte odiosa sit. Sed hoc dubium sublatum est in 1 p. Constit., c. 3, lit. A, ubi dicitur sufficere errorem esse publicum, et quod timeretur in iudicio posse conveniri, cujus rei iudicium Præposito Generali relinquatur. Ibi vero non dicitur in eo casu recipi non posse, sed non debere, et ideo sola notitia publica sine sententia non videtur facere impedimentum irritans, sed tantum impediens. Advertendum est enim ulterius in hoc secundo genere delicti, non requiri ut quis sit hæreticus et vere contumax, sed satis est quod errores contra catholicam doctrinam protulerit, et ideo merito postulari ut per sententiam quispiam damnatus sit de errore ob aliquam propositionem hæreticam, quia, donec ita damnetur, cum de hæresi illius non constet, nec infamiam adeo gravem regulariter contraxisse videtur, ut propterea omnino excludendus videatur. Prudenter ergo iudicio supremi Prælati id commissum est. Idemque iudicium est de tertio casu, in quo nec certa hæresis, nec prolatio erroris clara supponitur, sed sola suspicio hæresis, et ideo expresse requiritur ut sit per sententiam publicam suspectus de hæresi declaratus. Quod eodem modo intelligendum dicitur in declaratione citata, ex 1 part. Constit.; additur vero in declaratione Examinis, eum, qui suspectus est de opinione aliqua erronea in re ad fidem pertinente, quamdiu suspicio manet, non esse admittendum; ubi hæc differentia insinuat inter eum qui per sententiam suspectus declaratus est, et eum qui alio modo

est suspectus, quod in priori impedimentum illud est perpetuum, et incurabile (ut sic dicam), quantumvis talis persona emendata sit, et suspicio in præsentem ablata; at vero in posteriori casu, licet suspicio impediat quamdiu opinio illius durat, ut ibi dicitur, tamen si auferatur, impedimentum etiam auferitur; non enim sine causa illa limitatio addita fuit.

4. *Præcisus modus abolendi prædictam suspensionem.* — *Secundus.* — Duobus autem modis potest intelligi, suspensionem auferri: primo, quia jam constitit publice ac sufficienter talem suspensionem falsam fuisse, quia revera talis persona nunquam habuit opinionem erroneam in doctrina fidei; et hic est optimus modus auferendi suspensionem, et sine dubio in illo casu sufficiens. Alius vero esse potest, si in præsentem jam nulla sit suspicio, quod talis persona habeat nunc talem opinionem erroneam, semper tamen suspicio maneat, an præterito tempore habuerit. Et hic modus videtur minus sufficiens, quia non omnino purgat personam ab infamia, quæ manet ex præcedente defectu, etiamsi emendatus sit. Nihilominus tamen etiam in eo casu censeo auferri impedimentum, quamvis multa prudentia expedire oporteat an in eo casu expediat recipere personam, ut per se constat. Ratio vero prioris partis est, quia declaratio dicit: *Quamdiu suspicio manet.* Quæ verba non significant in rigore, quod solum duret suspicio de præterito actu, sed etiam quod duret secundum præsentem statum. Imo, ex vi illorum verborum, sola hæc suspicio, quando sententia non intervenit, non videtur esse impedimentum inhabilitans personam, et annullans receptionem, si fiat; sed solum impediens ne recte et convenienter fiat. Verba enim declarationis sunt: *Qui suspectus esset, etc., constat, quamdiu suspicio manet, non esse admittendum.* Quæ verba videntur magis directiva et declarativa circumspectionis, et obligationis Superioris, ad quem spectat receptio, quam constitutiva novum impedimentum irritans, quamvis definitiva esse, non appareat improbabile. Unde, in rigore loquendo, de tali impedimento necessaria est sententia declarativa, ut per solam suspensionem hæresis inducatur.

5. *Quæ infamia excommunicati tanquam schismatici requiratur.* — In quarto gradu, seu modo hujus impedimenti, infamia necessaria est, ut in eo expresse dicitur. Non declaratur autem ibi, oportere hanc infamiam esse juris, id est, in publica et juridica sententia fundatam, sed solum postulatur ut

quis extiterit infamis ob excommunicationem tanquam schismaticus, sprete auctoritate, et providentia sanctæ Matris Ecclesie. Potest autem aliquis incurrere hanc excommunicationem ipso facto, et esse infamis ob talem excommunicationem, etiamsi per sententiam declaratus non sit; nam potest delictum esse publicum, et consequenter etiam censura, quod sufficit ad prædictam infamiam. Atque ex his facile redditur ratio hujus impedimenti quoad hæc tria membra; propria enim ac præcisa ratio fundatur in infamia. Quamvis enim illa delicta, vel suspensiones eorum, merito possent reddere cautionem Societatem in receptione talium personarum, nihilominus non sunt posita ut absoluta impedimenta, nisi quando prædicta infamia intercedit, quia alia incommoda possent esse ablata, et per prudentiam id posset judicari. Infamia vero talium delictorum est magnum impedimentum in hoc instituto, et vitæ genere, tum propter ea quæ generalia sunt, et statim attinguntur in secundo impedimento; tum etiam quia cum hæc religio (inter alia) per se instituta sit ad defensionem fidei, et specialem obedientiam ad Sedem Apostolicam profiteatur, merito censeatur ineptus ad illam profitendam, qui de erroribus contra fidem, vel de suspicione hæresis damnatus est, vel qui de publico schismate est infamis. Sicut Inquisitores, quia de erroribus contra fidem judicant, ab omni errorum suspensione immunes esse debent, juxta illud Ambrosii, serm. 20 in Psalm. 118: *Judicet ille de alterius errore, qui non habet quod in se ipso condemnet;* et habetur in c. *Judicet*, 3, quæst. 7^a. Atque hinc etiam constat idem dicendum esse in primo gradu hujus impedimenti, scilicet apostasie a fide, si in eo similis infamia interveniat; an vero necessaria sit, dicam melius in puncto sequenti, n. 1° et 14.

De secundo impedimento.

6. *De primo membro, id est, homicidio, dubium primum, an quodlibet impediat.* — *Homicidium in propriam defensionem non impedire.* — Secundum impedimentum duas habet partes. Prima est de homicidio, circa quod, priusquam ejus rationem reddamus, querendum est de quo homicidio intelligendum sit. Et imprimis an universaliter intelligatur de omni homicidio, sive illicito, sive licito, quale

¹ Vide Bonavent., in c. 2 *Expositionis sue* regulæ, de Apostasia a fide.

est quod fit a milite in justo bello, a iudice per justam sententiam, et ab ejus executore. Quod enim sub hac generalitate verbum illud accipiendum sit, suadet primum absoluta vocis significatio. Secundo, quia illud homicidium videtur hic intelligendum, quod sufficit ad irregularitatem contrahendam; sed ad hoc etiam sufficit homicidium etiam licitum, ut supponimus; ergo. Major patet, quia cum religio Societatis sit religio clericorum, merito delictum, quod facit hominem irregularem, et ineptum ad clericales functiones, reddit etiam illum inhabilem ad ingressum talis religionis, argumento cap. ult., de Cleric. excomm. ministr., ubi irritanda dicitur electio excommunicati minori excommunicatione, quia ad susceptionem eorum eligitur, a quorum perceptione a Sanctis Patribus est privatus. Quem textum in disp. 24, de Censuris, sect. 2, versavimus. Sic ergo dicere in presenti possumus, receptionem talis personæ in Societate invalidam esse, ne quis recipiatur ad ea ministeria a quibus est per Ecclesiam remotus. Juxta quem discursum solum erit excipienda occisio hominis in propriam defensionem; per illam enim irregularitas non incurritur. De qua exceptione res videtur indubitata; cur enim naturalis defensio existimanda est religiosum statum impedire, cum sit per se honesta, et nulla speciem mali habeat, aut defectum lenitatis, propter quam causam nullum sacrum ministerium impedit. Accedit, quod illud non meretur nomen *homicidii*, moraliter loquendo, sed *defensionis propriæ*; tunc enim ille, qui alterum aggreditur, magis seipsum interficit, quam ab altero occiditur.

7. *Solum peccaminosum homicidium hunc ingressum impedire.* — Adde vero ulterius probabilis mihi videri, impedimentum hoc esse restringendum ad homicidium peccaminosum. Primum quidem, quia vox *homicidii* moraliter significat actum intrinsece malum, qualis prohibitus est per quintum præceptum Decalogi, ut tradit D. Thom. 1. 2, quæstione centesima, articulo octavo, ad 3; et sumitur ex Augustino, 1 de Liber. arbit., c. 4. Et hic est communis usus hujus vocis in legibus et præceptis, et maxime in materia odiosa ita intelligenda est juxta vulgatam regulam. Secundo, quia statim in 2 c. ejusdem Examinis, § 6, pro ratione hujus impedimenti redditur, quia, qui hanc *notam* habuerit, minus aptum instrumentum erit ad Societatis munera, propter consuetam multis et communem infirmitatem. Quæ verba plane supponunt, in hoc im-

pedimento aliquam culpam, vel notam, seu infamiam, ex illa fuisse contractam. Tertio, quia discursus in contrarium factus efficax non est, alioqui probaret omnem irregularitatem debere esse in Societate impedimentum inhabilitans ad ingressum in illam, quod est plane falsum; quia defectus natalium facit hominem irregularem, et in presenti non est homini impedimentum. Sic ergo defectus lenitatis, licet inducat irregularitatem, non propterea comprehendendus est sub *homicidio*, quod multo magis odiosum est, et ejus irregularitas longe diversa. Unde potest optima differentia assignari; nam in irregularitate contracta ex defectu lenitatis potest ipsa Societas dispensare, ut nunc suppono ex privilegiis ejus, verbo *Dispensatio*, et infra, lib. 9, c. 2, a numero quadragesimo primo, dicitur. In irregularitate autem ex homicidio, præsertim voluntario, et commisso ante ingressum Societatis, non potest ipsa dispensare; et ideo mirum non est quod prior defectus non impediat ingressum, licet posterior impediat.

8. *Dubium secundum, an solum voluntarium homicidium hunc ingressum impediat.* — Hinc vero nascitur secundum dubium, an, scilicet, hoc impedimentum intelligendum sit de omni homicidio peccaminoso, vel solum de illo quod in jure dicitur *voluntarium*, et a casuali distinguitur. Suppono autem non esse sermonem de casuali omnino, quod omne *voluntarium*, etiam *indirectum*, excludit, quia illud non est peccaminosum, ut per multa capita traditur, 23, q. 5. Et ideo certum est hic non comprehendere, tum ex dictis, tum etiam quia non est actus humanus, qualem significat *homicidium* absolute dictum. Neque oportet hoc distinguere, vel quæstionem movere, de dante operam rei licitæ vel illicitæ; nam totum hoc materiale est, solumque est inspiciendum, quod ad præsens attinet, an in ratione homicidii actus sufficienter voluntarius sit et culpabilis. Sumitur ergo hic *casuale homicidium*, ut distinguitur a *voluntario directe*, etiamsi *indirecte voluntarium* sit. Videtur ergo impedimentum hoc restringendum ad homicidium *voluntarium*: primum, ex responsione proxime data, nam sola irregularitas homicidii voluntarii ita reservata est, ut potestas in ea dispensandi non sit Societati concessa; in alia vero, quæ est ex homicidio casuali, dispensare potest; ergo, sicut defectus lenitatis non impedit ob hanc causam, ita nec homicidium casuale. Secundo, ex generali regula, quod *odia restringenda sunt*, et ex quodam principio rece-

pto, quod in hujusmodi legibus ponentibus censuras, aut inhabilitates propter delicta, verba, quibus talia delicta significantur, restringenda sunt ad delicta omnino perfecta, et consummata in sua specie; hujusmodi autem in presenti est homicidium voluntarium; nam casuale imperfectum est, et ideo ejus irregularitas multo facilius tollitur.

9. *Non solum voluntarium, sed etiam casuale homicidium peccaminosum impedire.* — Nihilominus verum censeo sub hoc homicidio comprehendere etiam casuale peccaminosum; probatur primo ex usu, qui est optimus legum interpretis. In hoc autem sensu videtur usu receptum et observatum hoc impedimentum in Societate. Secundo, ex absoluta appellatione *homicidii*; quancumque enim jura specialiter volunt reservare, aut aliquid statuere de homicidio directo, ita ut casuale non comprehendatur, addere solent illam particulam *voluntarium*, ut specialiter videre licet in Concilio Tridentino, sess. 24, c. 6, de Reformat. Et merito, quia *homicidium* absolute prolatum significat omnem occisionem hominis intrinsece malam, sub qua comprehenditur etiam illa, quæ ex negligentia fit, qualis est in homicidio casuali. Et in universum leges prohibentes delicta absolute, vel propter illa ferentes censuram, non solum illa comprehendunt directa voluntate facta, sed etiam indirecta; et ideo, quando lex, ferens censuram, solum vult comprehendere culpam directe voluntariam, semper addit particulam *scilicet*, vel verbum *qui præsumpserit*, aut aliud simile, ut proprio loco diximus, disp. 4 de Censur., sect. 9; et alios late citat Sanchez, lib. 2 de Matrimon., disput. 40, n. 4. Hæc autem constitutio nullum addit verbum limitans homicidium ad solum voluntarium; ergo non potest a nobis cum aliquo fundamento limitari. Et quamvis verum sit requiri actum consummatum usque ad effectum mortis, non tamen est de ratione peccati consummati in sua specie, quod sit directe voluntarium, sed solum quod sit actus simpliciter humanus ac moralis, ita ut ex parte voluntarii ad peccatum mortale sufficiat. Denique non refert, quod Societas possit dispensare in irregularitate contracta ex homicidio casuali, quia in superiori puncto solum diximus, hanc potestatem juvare, ut aliquis defectus minus impediat. Inde tamen non fit consequens, ut omnis defectus, in quo alias potest Societas dispensare, eo ipso non impediat ingressum, quia fieri potest ut ad hunc effectum non expediat uti tali dispensa-

tione, licet propter alios potestas habeatur. Neque etiam valet argumentum ab homicidio licito ad casuale, tum quia in his rebus positivis argumenta a simili debilia sunt, et standum est rigori verborum legis; tum etiam quia homicidium licitum non inducit notam in personam; unde quoad ordines non impedit, nisi propter significationem; homicidium autem peccaminosum, licet casuale sit, sæpe inducit notam, et graviter turbat pacem, et scandalum generat.

10. *Dubium tertium, an omne homicidium peccaminosum vel solum publicum impediat.* — Hinc vero succedit tertia dubitatio, an hoc impedimentum intelligendum sit de quocumque homicidio externo, etiamsi occultum sit, an solum de publico. Nam quod de publico tantum intelligendum sit, videtur suadere ratio, quæ in eodem c. 2, § 6, datur de hoc impedimento, scilicet, *quia minus apta instrumenta erunt, qui hanc notam habuerint*: nam per hanc *notam* infamia significari videtur, ut verba sequentia declarant, *propter consuetam multis, et communem infirmitatem*; hæc enim infirmitas communis non videtur esse alia, nisi illa, de qua dixit Bernardus, serm. 2 de Resurrect.: *Legimus, et quotidianis experientis didicimus, ut cujus vita despicitur, etiam prædicatio contemnatur*. Propter quod Hormisdas Papa, epistol. 3 ad Episcopos Hispaniæ, c. 1, cum statuisset irregularitatem in eos qui publicam poenitentiam egissent, rationem subdit: *Nam qua conscientia absolvitur, qui se peccata sua populo scilicet teste confessum? Quis, quem paulo antea vidit jacentem, veneretur antistitem?* habetur in c. *Non negamus*, 61 dist. Hæc autem ratio sic intellecta supponit delictum esse publicum, alias nec notam nec infamiam inducet. Accedit, quod ex aliquorum Doctorum sententia homicidium omnino occultum non inducit irregularitatem; ergo multo minus inducet in Societate hoc impedimentum.

11. *Num sola publica apostasia a fide inhabilitet.* — Atque hæc rationes dubitandi locum habent etiam in primo impedimento, quoad peccatum apostasiæ a fide; et ideo supra, in fine numeri quinti, simul huc tractandam remisimus. Illa enim ratio, *de nota et communi infirmitate*, simul traditur in dicto loco, de primo, et de secundo impedimento; ergo, sicut ex illa colligimus hic non comprehendere homicidium occultum, ita idem colligendum est de apostasia a fide. Loquor autem non solum de apostasia, quæ dicitur per se occulta,